

sodišči kot zasebni tožilec oni oškodovanec, ki sicer ne uveljavlja nikakršne zasebnopravne zahteve! Zato se oškodovanec v smislu § 62 Vkp. tudi obvešča o prekinitvi predhodne preiskave.

	O	A	B	AB
krvna skupina	O	A	B	AB
otroka	O	A	B	AB

Krvne skupine in vprašanje očetovstva.

Univ. prof. Dr. Alija Košir.

V človeški krvi se nahajajo poleg drugih tudi takozvane barvane krvne stanice ali rdeča krvna telesca ali eritrociti, ki jih je v kubičnem milimetru pri moškem pribl. 5 milijonov, pri ženski pa pribl. 4.5 milijonov. Kadar zapusti kri svojo krvno žilo, se kmalu strdi v krvno grudo, ki se po gotovem času skrči in iztisne iz sebe neko rumenkasto, jasno tekočino, takozvani krvni serum.

Ako dodam kapljici razredčene krvi kakšnega človeka kapljico seruma drugega človeka, tedaj je možno

- 1) da se ničesar ne izpremeni po dodatku ali
- 2) da se eritrociti zlepijo v manjših ali večjih gručah.

Poslednji pojav imenujejo v znanstvu zlepljenje ali aglutinacijo in je aglutinacija dala povod k temu, da so se končno mogli ljudje razdeliti v takozv. štiri krvne skupine, ki jih neprimerno označimo po *Janskem* z rimskimi črkami I, II, III, in IV, oz. po *Mossu* z rim. števil. IV, II, III in I. Nedvoumna in internacionalno priznana je označba (v istem vrstnem redu) s črkami O, A, B in AB (*Dungern, Hirschfeld*), katere črke nam označujejo hkrati one, nam sicer malo poznane, a v številnih poskusih točno dognane sestavine eritrocitov, katere povzročajo z ustreznimi snovmi v serumu prej opisano aglutinacijo. Vselej se mora pridružiti eritrocitovi snovi A, odn. B ustrežajoča snov seruma α , odnosno β , da se pojavi aglutinacija, in pri vsakem dodatku, pri katerem ima A priliko, da se veže z α , ali B, da se veže z β , je dan pogoj za tako aglutinacijo, razen če bi bil serum preredeč. Praktično vzeto velja torej sledeče:

eritrociti	serum α (skupina B)	serum β (skupina A)
O	—	—
A	+	—
B	—	+
AB	+	+

Aglutinacija je torej vselej pri kombinaciji A α , ali B β , seveda tudi AB + α ali AB + β . Ker vsebuje kri tako eritrocite kakor serum, je potemtakem popolna označba krvnih skupin pravzaprav ta-le:

O $\alpha\beta$, A β , B α , ABo.

Dokazano je, da ostane krvna skupina poedinca izza embrijonalnega življenja do smrti ista in da se nikdar ne izpremeni v drugo.

Prav tako moramo priznati, da se lastnosti krvi, po katerih razlikujemo te štiri skupine, podedujejo in da se torej skupinska lastnost A in B pojavita pri otroku le pod pogojem, če ima vsaj eden staršev isto lastnost A, ozir. B!

Če sestavimo za določevanje očetovstva tabelarično vse teoretično možne kombinacije krvnih skupin za mater, otroka in dozdevnega očeta, ugotovimo v prvi tabeli, kakšen možni bi prišel pri znani krvni skupini v poštevek kot oče dotičnega otroka, iz druge tabele pa — in ta je za sodnika običajno važnejša — pa čitamo, kakšen možni ne more biti v nobenem primeru oče dotičnega otroka.

Tabela I.

		krvna skupina matere			
		O	A	B	AB
krvna skupina otroka	O	O,A,B	O,A,B	O,A,B	se ne dogaja
	A	A,AB	O,A,B,AB	A,AB	O,A,B,AB
	B	B,AB	B,AB	O,A,B,AB	O,A,B,AB
	AB	se ne dogaja	B,AB	A,AB	A,B,AB

Tabela II.

		krvna skupina matere			
		O	A	B	AB
krvna skupina otroka	O	AB	AB	AB	s ene dogaja
	A	O,B	—	O,B	—
	B	O,A	O,A	—	—
	AB	se ne dogaja	O,A	O,B	O

Pripomba »se ne dogaja« pomeni, da takšna kombinacija ni mogoča. Pomišljaj pa pomeni, da se noben moški, katerikoli skupini bi pripadal, ne da izključiti. Zato je pri taki kombinaciji krvnih skupin (otrok A, mati A ali AB, ali pa otrok B, mati B ali AB) vsako izpodbijanje očetovstva znanstveno nemogoče.

Praktično povedano, nam služi prva tabela za to, da z njo ugotovimo, kakšen moški pride pri znani krvni skupini matere in otroka kot oče v poštev, druga tabela pa nam točno pove, kakšne moške smemo pri znanih krvnih skupinah matere in otroka z vso sigurnostjo izključiti iz očetovstva.

Na vprašanje, v koliki meri je uspeh krvne preizkušnje na krvne skupine (O, A, B in AB) vzeti kot sigurno podlago pri presoji zadevnega spora (zaradi očetovstva), je odgovoriti, da je preiskava na krvne skupine (O, A, B in AB) zadostno znanstveno utemeljena in da je sklep glede možnega, ozir. izključenega očetovstva vzeti kot sigurno podlago pri presoji spora v zadevi očetovstva.

Vendar prinaša krvna preiskava na imenovane krvne skupine popolno jasnost le s svojim negativnim izrekom, ko nekoga od očetovstva izključuje, ki ga kaka mati navaja kot očeta svojega otroka. Izračunali so, da se na podlagi te krvne preizkušnje, če se je hotelo n. pr. naprtiti očetovstvo stotici nepravilnih moških, to posreči navzlic temu le v pribl. 14—16 %. Ta sorazmerno nizki odstotek sigurnih rezultatov pa ne izvira nikakor iz pomanjkljivosti poskusnih metod, temveč zavisi od posebnosti krvnih skupin samih. V splošnem ima n. pr. moški skupine O mnogo več upanja, da bo mogel svoje očetovstvo s pomočjo krvnih skupin izključiti, kakor moški krvne skupine A. Zanimive so ugotovitve, da se ne dajo krvne skupine določiti edino iz krvi, marveč poznamo mnogo notranjih

organov, ki so tudi opredeljeni glede krvne skupine (n. pr. želodec, črevo, ledvice, nadledvice, vranica, trebušna slinavka, rakasto tkivo i. dr.), pravtako tudi slina, želodčni sok in semenska tekočina, kar je o priliki velikega forenzičnega pomena.¹

Če vbrizgamo kakemu zajčku nekaj človeške krvi, pridobi zajčki serum po gotovem času lastnost aglutinacije za človeške eritrocite. Ako pomešamo takšen razredčeni serum z eritrociti določenega človeka, ki oni aglutinajoči princip vežejo, in nato odstranimo eritrocite, ima vendar preostali serum še vedno sposobnost aglutinacije napram eritrocitom določenih ljudi, ni pa ta pojav v nobeni zvezi s prej omenjenimi krvnimi skupinami (O, A, B in AB) temveč ga je pripisati nekemu novemu činitelju, zaznamovanemu s črko M. Poleg njega so ugotovili takšen analogen faktor N. Iz teh vidikov so torej raziskovalci dognali dve novi lastnosti človeškega seruma, po katerih delimo ljudi v takšne nove serološke skupine, ki jih pa nikakor ni zamenjati z običajnimi krvnimi skupinami. Z ozirom na faktorja M in N razlikujemo naslednje tri skupine: M, N in MN. Tu nedostaje skupine O. V tabeli III je sedaj zabeleženo, kakšnega očeta je moči izključiti pri znanih dednih lastnostih M in N.

Tabela III.

Otrok	mati	oče ne more biti
M	M ali MN	N
N	M ali MN	M
MN	M	M
MN	N	N

Tudi krvna preizkušnja na dedne lastnosti M in N je znantveno zadostno utemeljena, da dopušča izključitev očetovstva pri gotovih kombinacijah lastnosti M in N matere in otroka.

¹ Raziskovanja zadnjih let pa so dognala, da niso eritrociti skupine A vsi enaki, temveč da se dajo po gotovih znakih deliti v dve podskupini A₁ in A₂. Res je, da je A₂ pri novorojencu in mlajšemu dojenču manj izrazit, ampak obe lastnosti — A₁ in A₂ — ostaneta od rojstva do smrti kvalitativno neizpremenjeni.

V znanstvenih institutih se raziskujejo še nadaljne takšne snovi, po katerih se dajo postaviti nove skupine ljudi (razun O, A, B, AB, M, N in MN), vendar pa je za enkrat pomen teh raziskavanj več ali manj še teoretičen.

Krvne preiskave na lastnosti O, A, B, AB, M, N in MN so torej zadostno utemeljene, da služijo v vseh onih primerih, v katerih je to sploh mogoče, kot sigurna podlaga pri presoji kakega tozadevnega spora. Vendar pa je pristaviti, naj se poverjajo take krvne preiskave načeloma le izvedencu, ki ima v tej stvari večletno izkušnjo.

Obzornik.

Bračno pravo za katolike v Avstriji izza konkordata.

Univ. prof. dr. Rado Kušej.

I.

Novi avstrijski konkordat je bil v Rimu podpisan že 5. junija 1933, a ratifikacija v dunajskem parlamentu je sledila šele 1. maja 1934, torej isti dan, ko je dobila sosedna Avstrija svojo sedanjo stanovsko ustavo. Posebno studijo o njem je priobčil pri nas g. dr. O d a r v »Bogoslovnem Vestniku« 1934 str. 107—132. Brak (zakon) obravnava na str. 127—128. V zagrebškem Mjesečniku 1934 br. 8 je na str. 335—340 priobčen članek dr. Belića z naslovom »Novi avstrijski konkordat«, a članek se omejuje na konkordatne določbe o braku in njih izvajanje, kakor je normirano v zveznem zakonu z dne 4. maja 1934, vsebujočem predpise o bračnem pravu v svrhu izvedbe konkordata z dne 5. junija 1933, B. G. Bl. 1934 II. del štev. 8. Na ta zakon se dr. Odar sploh ne ozira, a kar piše o predmetu dr. Belić, je povse nezadostno, zato tudi skoraj nerazumljivo.

Nas kot neposredne sosedne v Avstriji izvršene spremembe bračnega prava naravno še posebej zanimajo, ker izgleda, da je z Avstrijo dogovorjena ureditev vplivala tudi na vsebino konkordata med sv. stolico in našo državo, ki je bil koncem julija t. l. v Rimu podpisan, a še ni ratificiran. Kadar bo razglašen naš novi konkordat od obeh pogodbenih strank, bo primerjava z avstrijskim neizogibna. Tudi naša država bo primorana izdati posebne uredbe o izvedbi konkordata, zato utegnejo biti te vrstice v kratko informacijo naših širših pravniških krogov dobro došle, ker